

FINANSSIVALVONTA
FINANSINSPEKTIONEN
FINANCIAL SUPERVISORY AUTHORITY

QIS5

Suomen Aktuaariyhdistys ry:n kuukausikokous 12.4.2011

Pirkko Welin-Siikaluoma, johtava matemaatikko

QIS5-vaikuttavuustutkimus

- ETA-alueen vakuutusyrityksiä koskeva 5. kvantitatiivinen vaikuttavuustutkimustutkimus (QIS5) toteutettiin syksyllä 2010
- Tutkimuksessa testattiin henki- ja vahinkovakuutusyritysten 1.1.2013 voimaan tulevaa vakavaraisuussäätelyä (Solvenssi II) koskevia määräyksiä
- Laskelmat tehtiin 31.12.2009 tilanteen mukaisina
- Tarkoituksena oli
 - selvittää millainen olisi yhtiöiden Solvenssi II -tase ja vakavaraisuus
 - varmistaa että määräykset ovat direktiivin mukaisia
 - saada lisätietoa tason 2 sääntelyn viimeistelyä varten
 - edistää valvottavien ja valvojien välistä dialogia koskien uutta valvontakehikkoa
 - kannustaa yhtiöitä SII-valmistautumisessa

- Vapaaehtoiseen tutkimukseen osallistui Euroopassa
 - Yrityksiä jokaisesta 30 ETA-valtiosta
 - 68 % kaikista Solvenssi II:n piiriin tulevista yrityksistä
- Suomessa osallistui n. 80 % Solvenssi II:n piiriin tulevista yrityksistä
 - 10 henkivakuutusyhtiötä (*)
(n. 100 % vastuista)
 - 16 vahinkovakuutusyhtiötä
(n. 99 % vastuista)
 - 6 vakuutusyhdistystä

(*) Suomessa kaikki henkiyhtiöt komposiitteja.

Jatkossa käytetään kuitenkin termiä henki(vakuutus)yhtiö.

- Lähes kaikki vastaajat katsoivat, että yrityksen SII-valmiudet ovat kunnossa vuoteen 2013 mennessä, vaikka vastaushetkellä resursseissa olikin vielä puutteita (datassa ja menetelmissä)
- QIS5:n toteuttamiseen kului keskimäärin
 - Vahinkoyrityksillä 2,9 henkilökuukautta
 - Henkiyhtiöillä 5,3 henkilötyökuukautta
- SII:n toteuttamiseen arvioitiin tarvittavan vielä keskimäärin
 - Vahinkoyrityksissä 2,4 henkilötyövuotta (vaihtelu 2 – 78 kk)
 - Henkiyhtiöissä 4,8 henkilötyövuotta (vaihtelu 20 – 156 kk)
- Yritykset arvioivat QIS5-vastausten laadun olevan keskimäärin hyvä, mutta yksittäisten laskelmien kohdalla oli haasteita
- Samoin QIS5-määrittämissä pidettiin keskimäärin hyvinä (keskiarvo 2,8 asteikolla 1 – poor; 2 – fair; 3 – good; 4 – excellent)
- Laskelmiin liittyvistä ongelmista Fiva olisi toivonut lisää tietoa

Yritysten vakavaraisuusasema QIS5:n perusteella

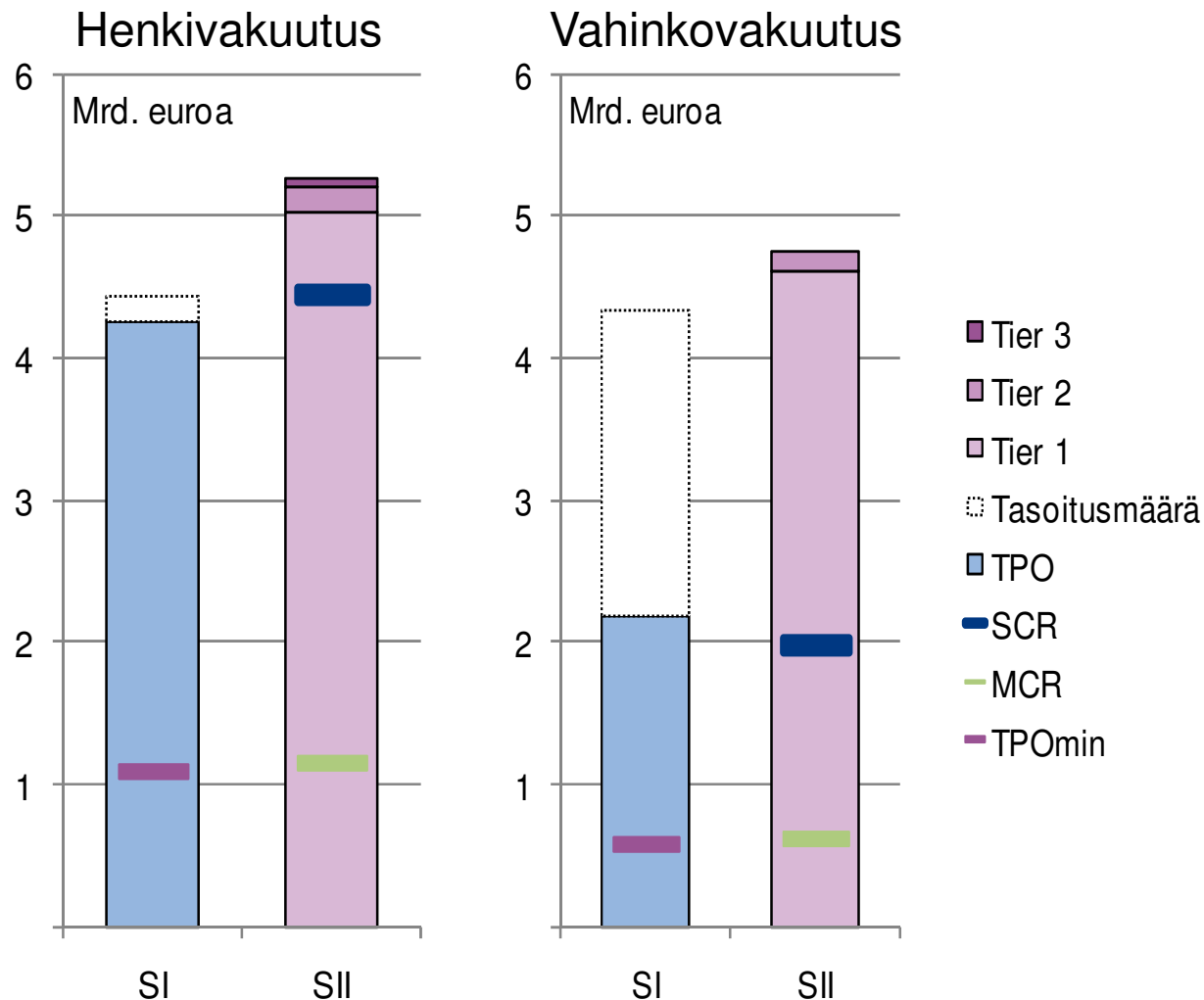
Vaikutukset vakavaraisuusasemaan Suomessa

- Sekä pääomat että pääomavaatimukset kasvoivat siirryttäessä solvenssi I:stä (SI) solvenssi II:een (SII)
- Vaikutus oli kuitenkin erilainen henki- ja vahinkovakuutuksessa

TPO = toimintapääoma

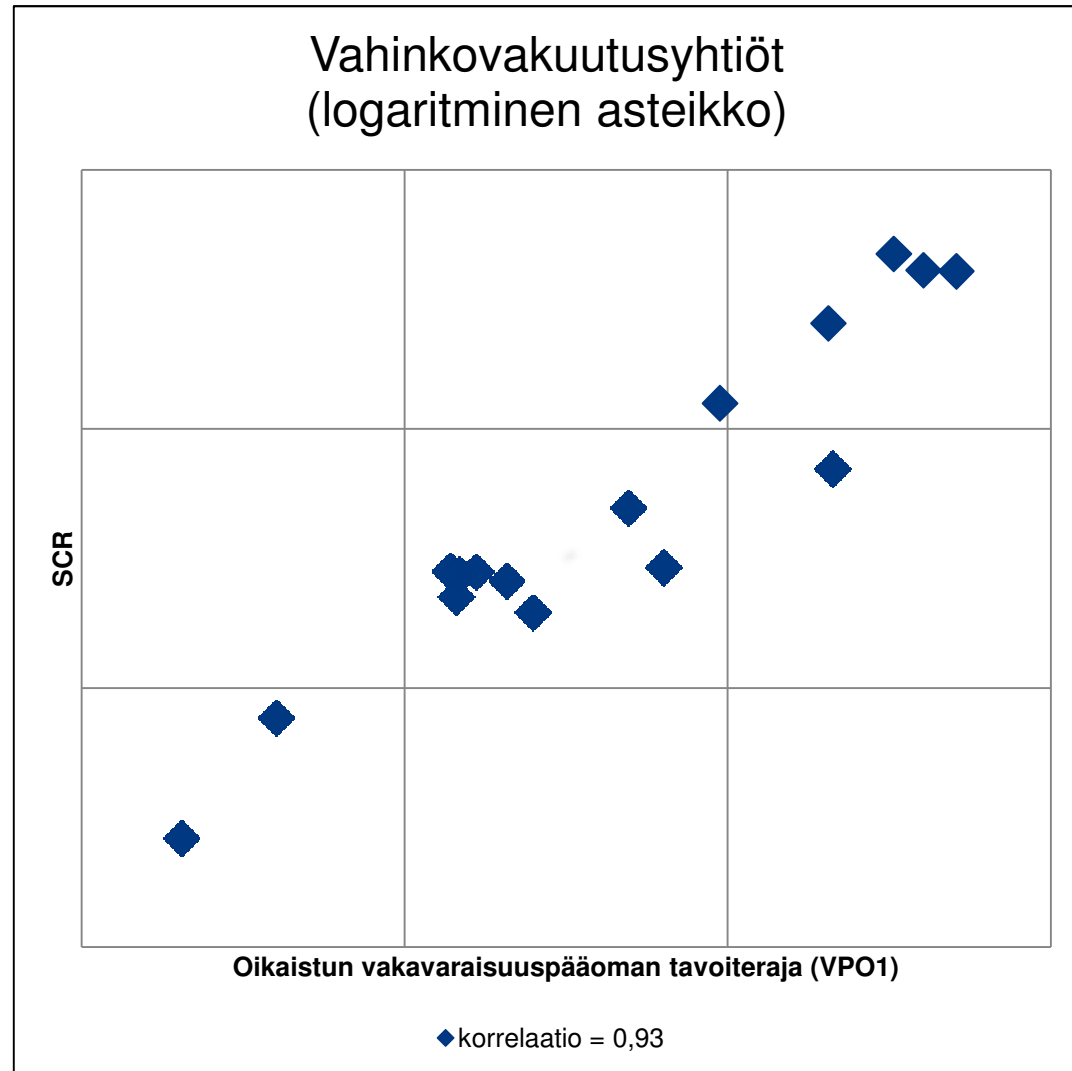
TPOmin = toimintapääoman vähimmäismäärä

Vertailu vahinkovakuutusyhtiön vakavaraisuusaseman ennakoivaan valvontaan

- Vahinkovakuutusyhtiöillä SCR oli hyvin lähellä oikaistun vakavaraisuuspääoman tavoiterajaa ("VPO1")
- Keskimäärin SCR poikkesi VPO1:stä alle 1%
- SCR:n ja VPO1:n välinen korrelaatio oli 0,93

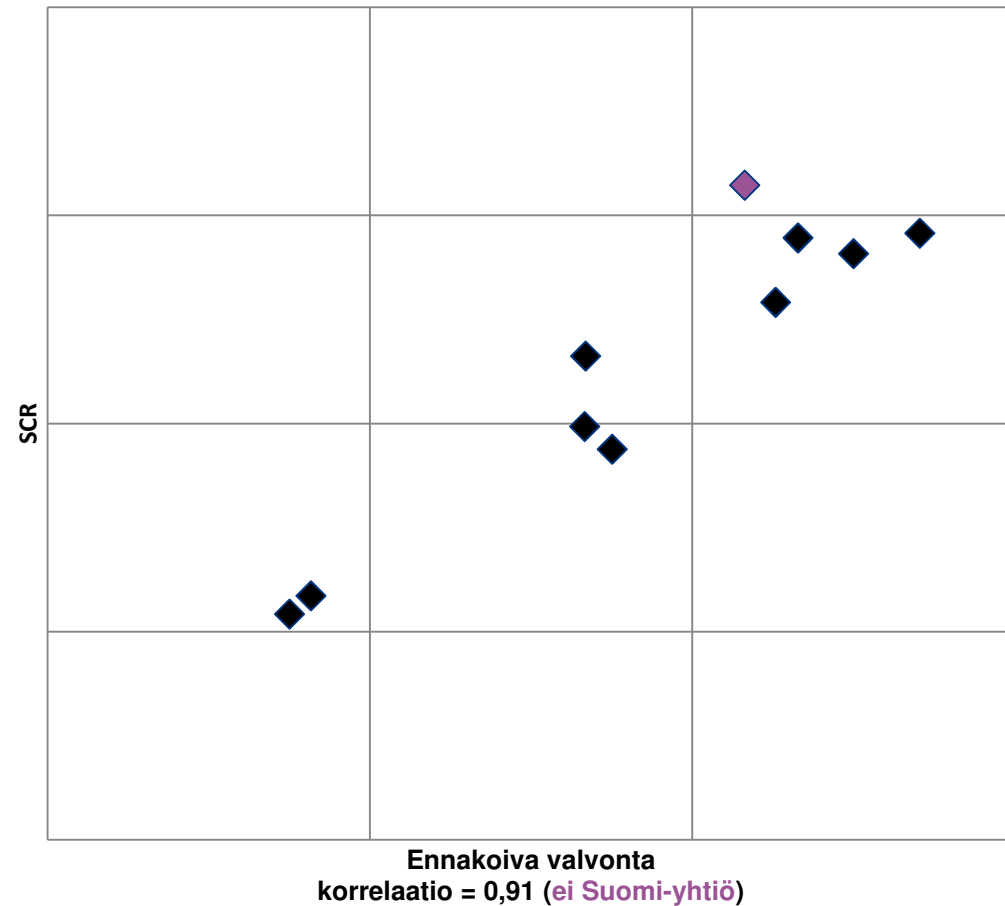

Vertailu henkivakuutusyhtiön vakavaraisuusaseman ennakoivaan valvontaan

- Tästä vertailusta Suomi-yhtiö run off –yhtiönä on jätetty pois (kuvassa eri värillä)
- Henkiyhtiöillä SCR oli keskimäärin yli kaksinkertainen verrattuna ennakoivan valvonnan jatkuvuustestin mukaiseen pääomavaatimukseen
- SCR:n ja ennakoivan valvonnan välinen korrelaatio oli kuitenkin 0,91

Henkivakuutusyhtiöt (logaritminen asteikko)

Solvenssisuhteiden vertailu

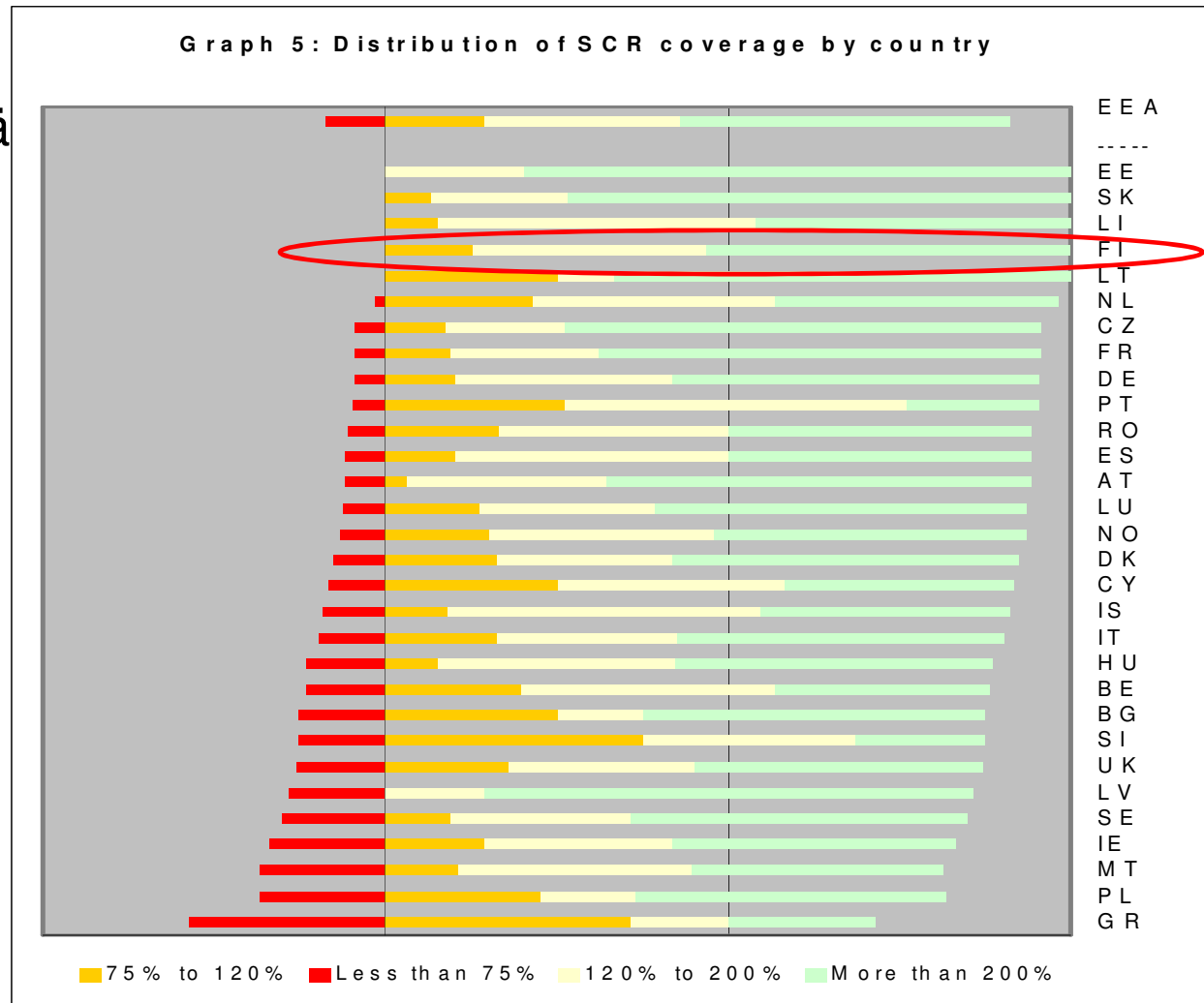
- Pääomavaatimuksen täyttämiseen kelpaavan oman varallisuuden suhde pääomavaatimukseen

	SI	MCR	SCR	Ennakoiva valvonta
Vakuutusyritykset yhteensä [EEA]	3,1	4,7	1,7	
Vakuutusyritykset yhteensä [FI]	3,7	5,4	1,6	
Henkivakuutusyhtiöt [FI]	3,9	4,4	1,2	2,8
Vahinkovakuutusyritykset [FI]	3,4	7,2	2,4	2,1

SCR-solvenssisuhteet ETA:ssa

- SCR ei täyttynyt noin 15 % yrityksistä
- MCR ei täyttynyt 4,6 % yrityksistä
- Suomessa kaikki yritykset eivät täyttäneet SCR:ää

QIS5-tulosten arvioinnissa varovaisuus tarpeen

- Arvioitaessa QIS5-tuloksia etenkin yksittäisten yhtiöiden kannalta tulee ottaa huomioon, että
 - laskelmat tehtiin tilanteesta 31.12.2009, markkina on muuttunut sen jälkeen
 - yhtiöiden liiketoiminnan ja riskienhallinnan sopeuttaminen SII-maailmaan on vielä kesken ja eri yhtiöillä eri vaiheessa
 - SII-parametrit ja laskentatekniikat eivät ole vielä lopulliset
- QIS5 antaa kuitenkin käsityksen yritysten SII-valmiuksista sekä SII-määritysten toimivuudesta

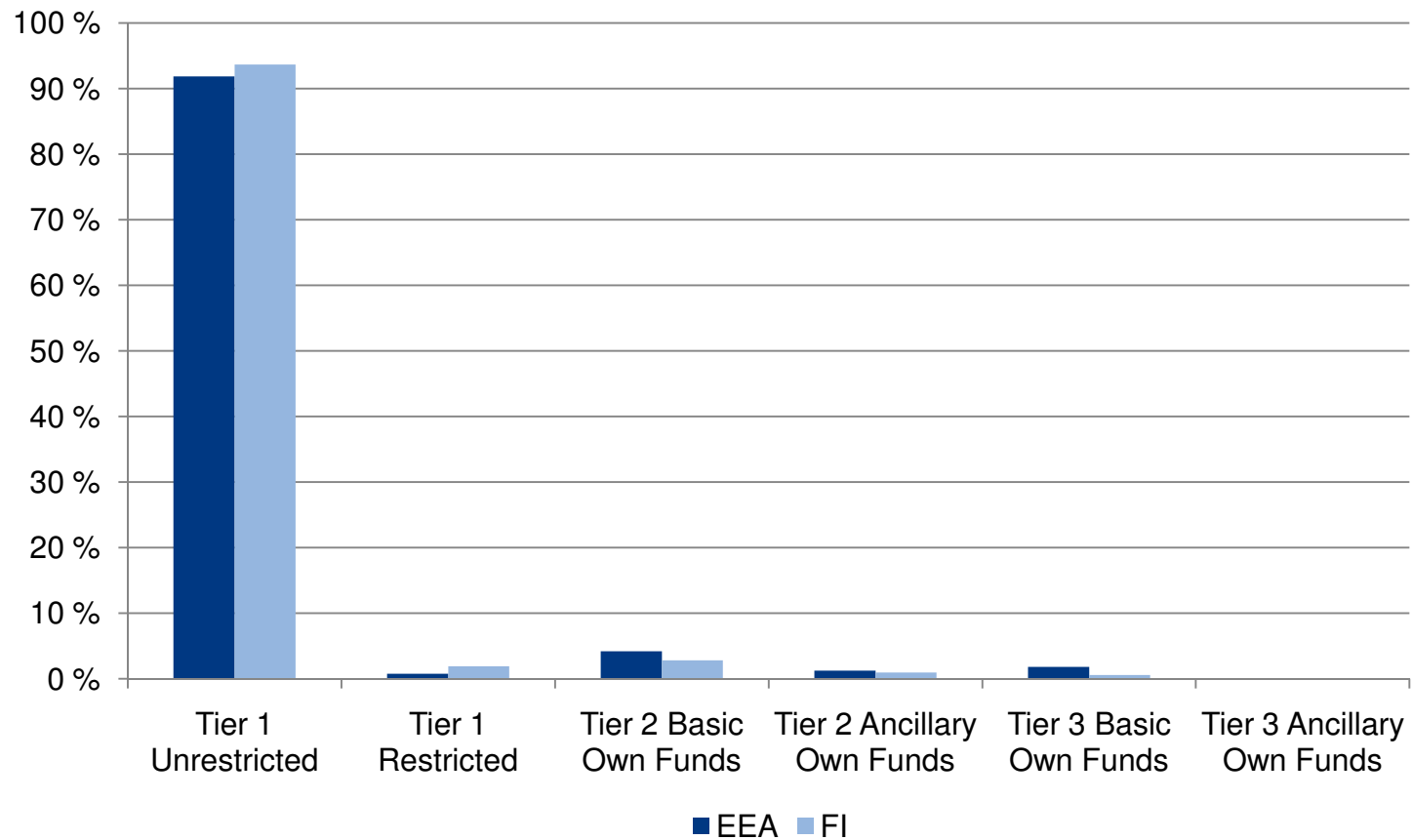
Oma varallisuus

Oma varallisuus luokittain

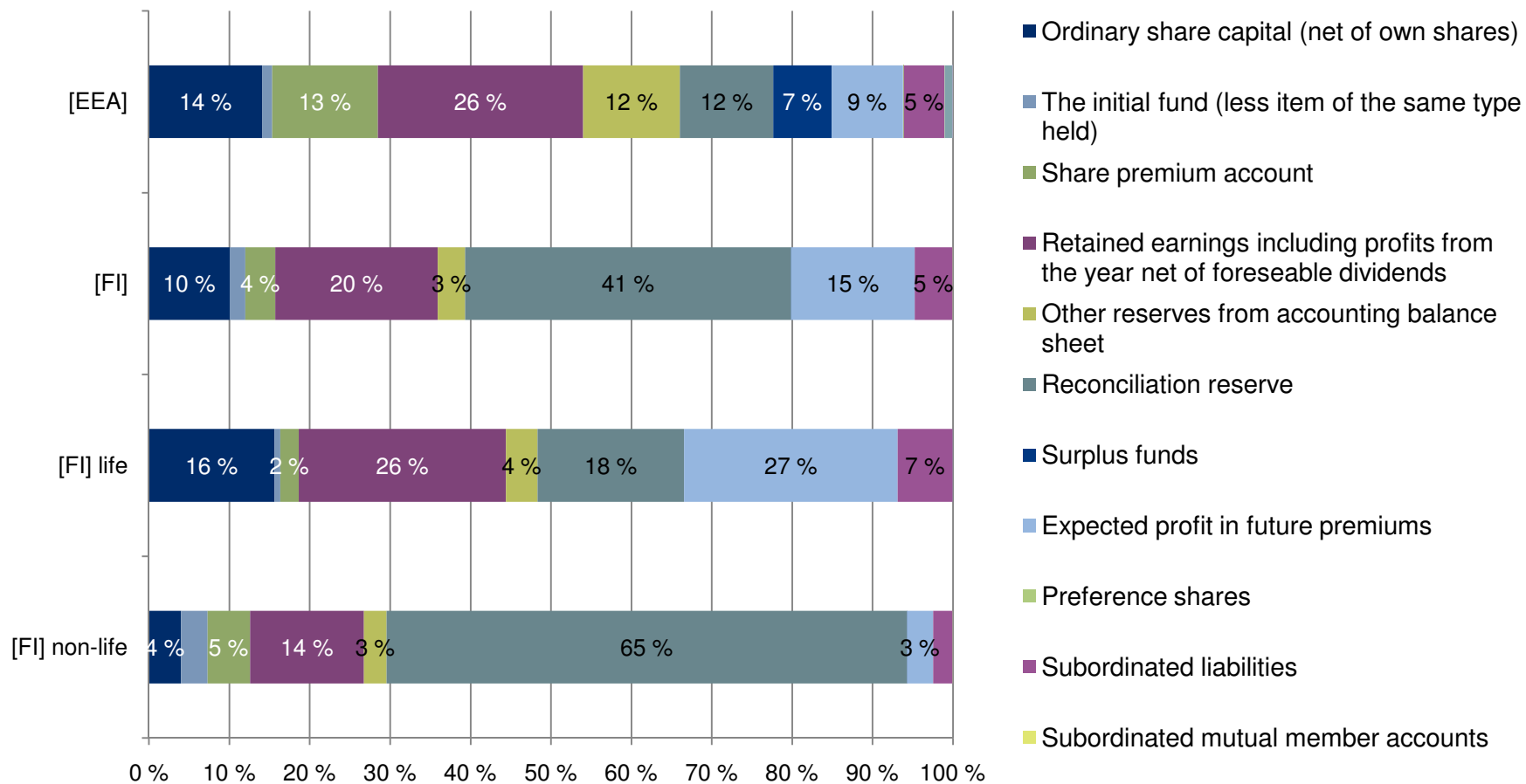
Composition of available own funds

Oman perusvarallisuuden muodostuminen

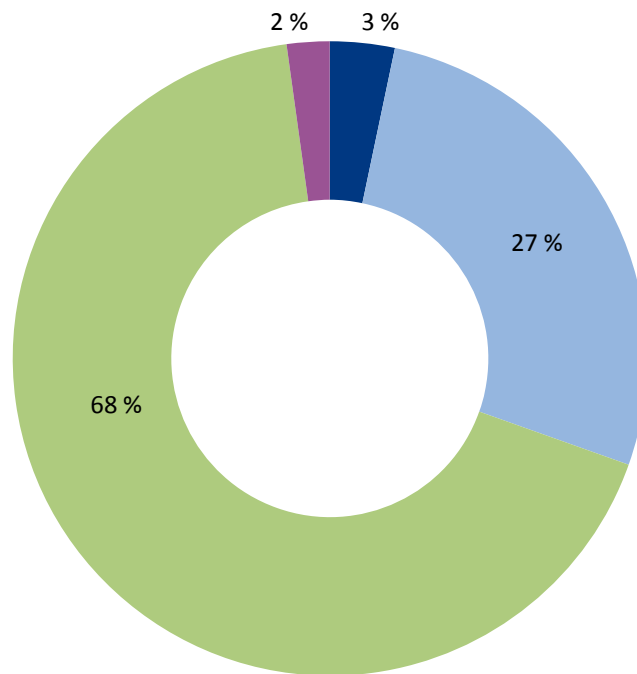
Split of BOF items

Vakavaraisuuspääoma Suomessa (SCR:n täyttämiseen hyväksyttävä oma varallisuus)

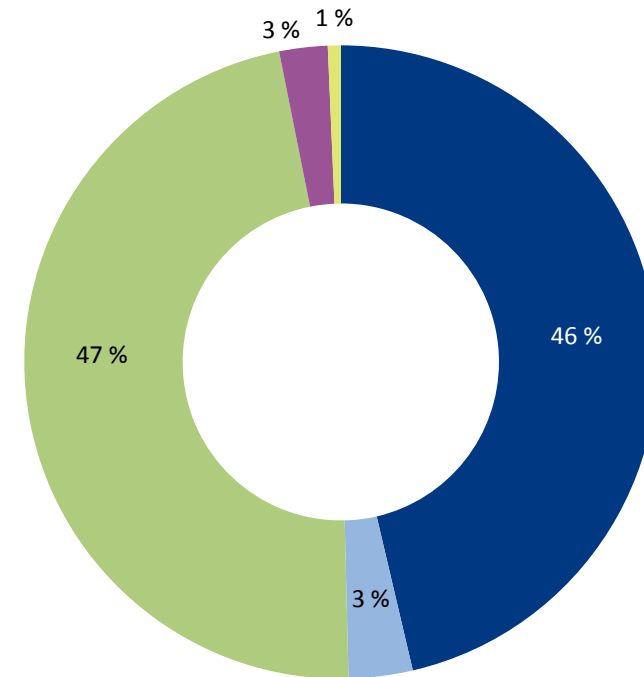

Henkivakuutusyritykset

■ Luokka 1 tasoitusmäärä ■ Luokka 1 tulevat voitot
■ Luokka 1 muut erät ■ Luokka 2 perusvarallisuus

Vahinkovakuutusyritykset

■ Luokka 1 tasoitusmäärä ■ Luokka 1 tulevat voitot
■ Luokka 1 muut erät ■ Luokka 2 perusvarallisuus
■ Luokka 2 lisävarallisuus

Vastuuvelka

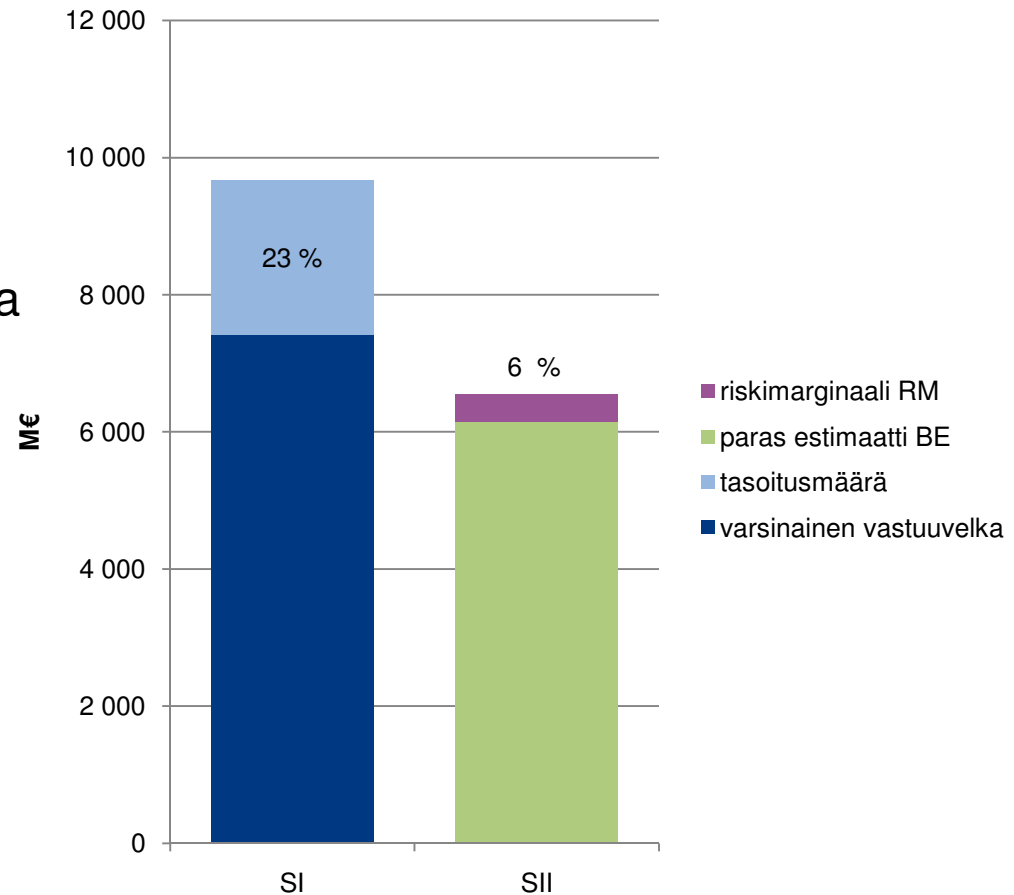

Vastuuvelka vahinkovakuutuksessa

- SII-vastuuvelka oli 32 % alempi kuin SI-vastuuvelka (sis. tasoitusmäärän)
- Ilman tasoitusmäärää vastuuvelka aleni noin 12 %
- Aleneminen aiheutui mm. vastuuvelan diskonttaamisesta
- Riskimarginaali oli keskimäärin 6 % koko nettovastuuvelasta
- Tosin vastuuvelan laskentaan liittyi lukuisia haasteita, jotka saattavat vaikuttaa ilmoitetun vastuuvelan määrään

Nettovastuuvelka vahinkovakuutusyrityksissä

Vastuvelkalaskelmiin liittyviä ongelmia vahinkovakuutuksessa

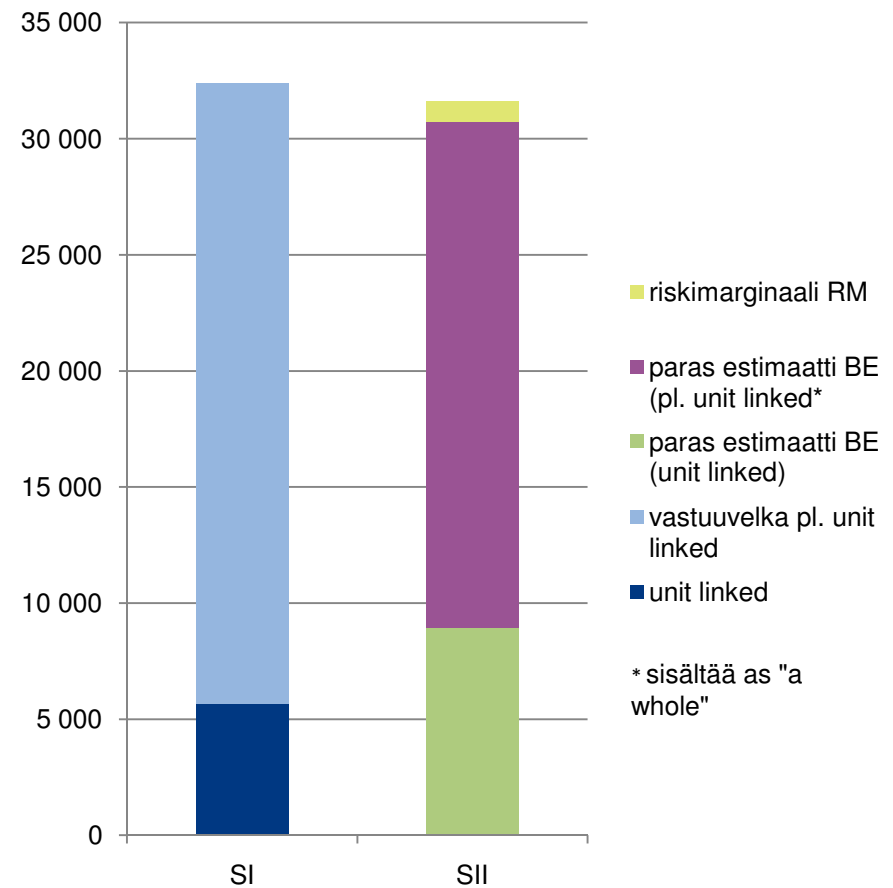
- Datan saatavuus ja IT-järjestelmien kehitystarve
- Siirtyminen suoriteperusteisesta laskennasta kassaperusteiseen
- Jako vakuutuslajeihin (lines of business)
- Vakuutusmaksuvastuun laskenta
 - Sopimuksen rajat (contract boundaries)
 - Tulevat vakuutuskaudet, joita ei voi irtisanoa (tacit renewals)
 - Raukeamisten odotusarvo (lapse)
 - Kassavirtaennusteet
 - Eläkevastuisiin liittyvä vakuutusmaksuvastuu
- Korvausvastuun laskenta
 - Kassavirtaennusteet
 - Kustannusten huomioon ottaminen
- Jälleenvakuuttajan osuus vastuvelasta (recoverables)
 - Jälleenvakuutus sopimuksen rajat
 - Odotettu tappio jälleenvakuutussaamisista
- Riskimarginaali
 - Raskas laskelma
 - Yksinkertaistettujen laskukaavojen soveltumattomuus
 - Markkinariski jota ei voi eliminoida (unavoidable market risk)
 - Allokointi vakuutuslajeille

Vastuuvelka henkivakuutuksessa

- SII-vastuuvelka oli 2,4 % pienempi kuin SI-vastuuvelka (sis. tasoitusmäärän)
- Ilman tasoitusmäärää vastuuvelka aleni noin 1,8 %
- Riskimarginaali oli keskimäärin 3 % koko nettovastuuvelasta
- Yhtiöt sovelsivat QIS5-määriä eri tavoin

Nettovastuuvelka henkivakuutusyrityksissä

Vastuvelkalaskelmiin liittyviä ongelmia henkivakuutuksessa

- Laatu poikkesi yhtiöittäin
 - Myöskään isot yhtiöt eivät kaikilta osin valmiita
 - Erilaisia tulkintoja ja arvioita
- Vastuiden segmentointi tuotti ongelmia
 - SLT/Non-SLT -jako
 - Vanhojen vakuutusten luonne ei tiedossa (luokitteluperusteena)
 - Unbundling työläs
 - Ryhmävakuutukset
- Epälikvideettipreemion käyttö vaihteli yhtiöittäin
- Sopimusrajojen määrittely epäselvä
- Riskimarginaalin laskenta työläs

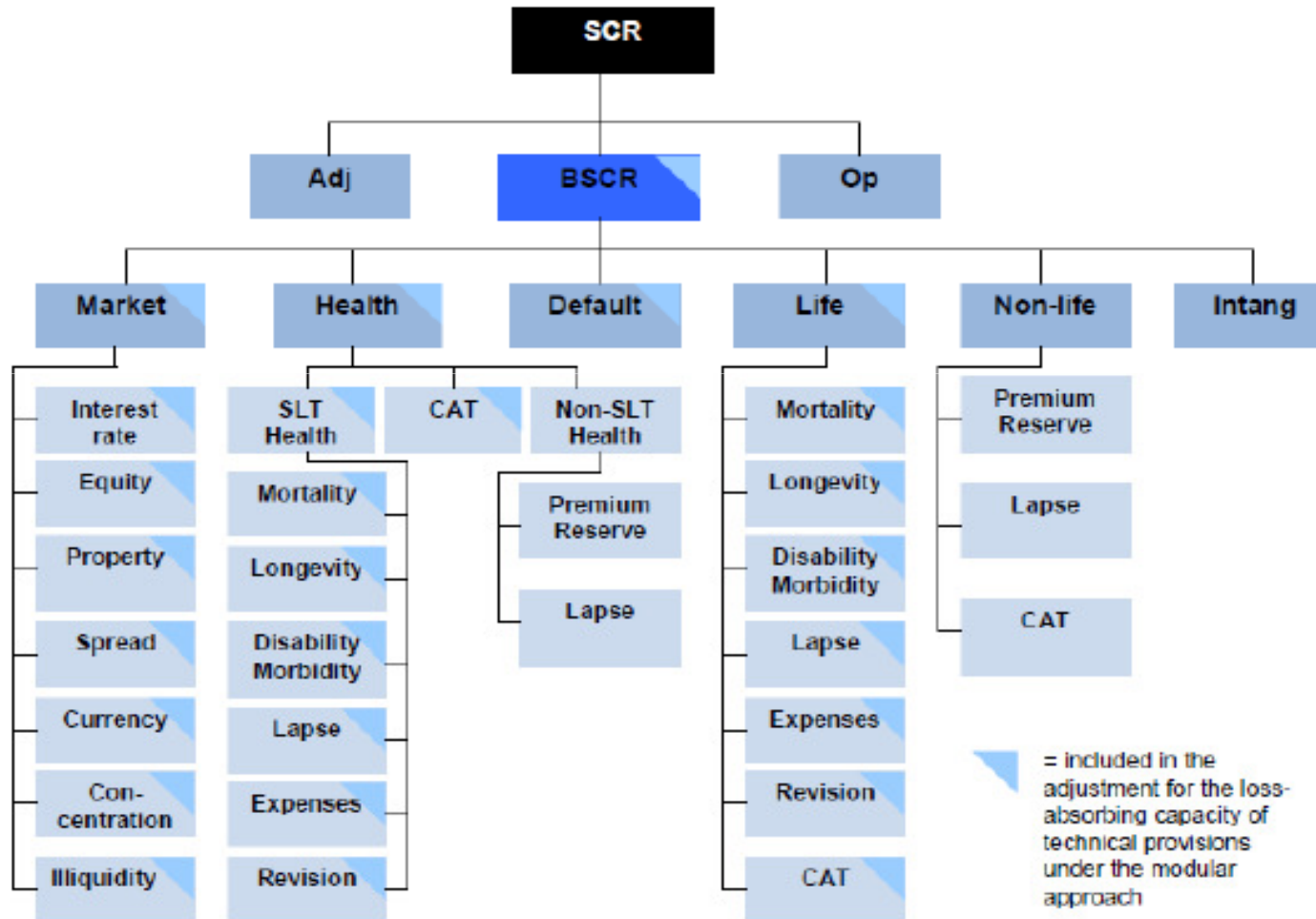

Vakavaraisuuspääomavaatimus SCR - standardikaava

SCR standardikaava

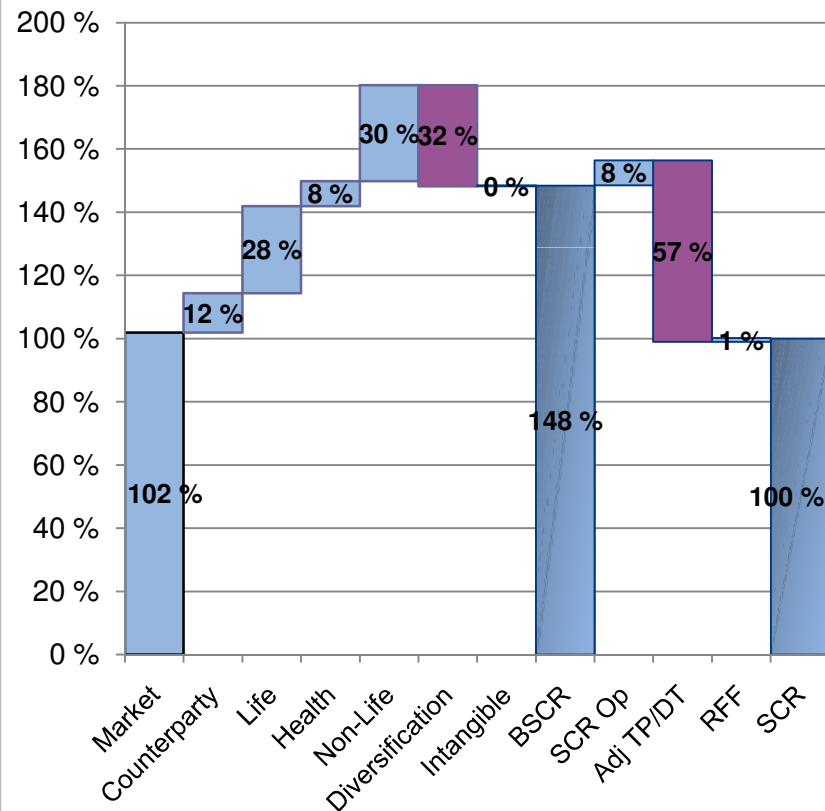
Vakavaraisuuspääomavaatimuksen standardikaavan riskiosiot

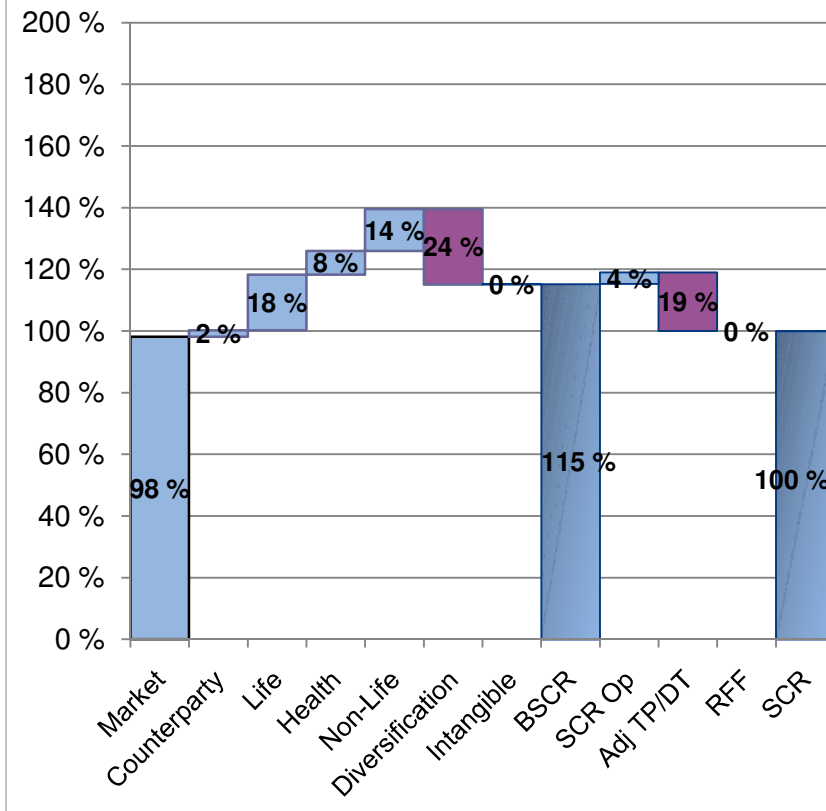
SCR-riskiosiot

BSCR structure [EEA]

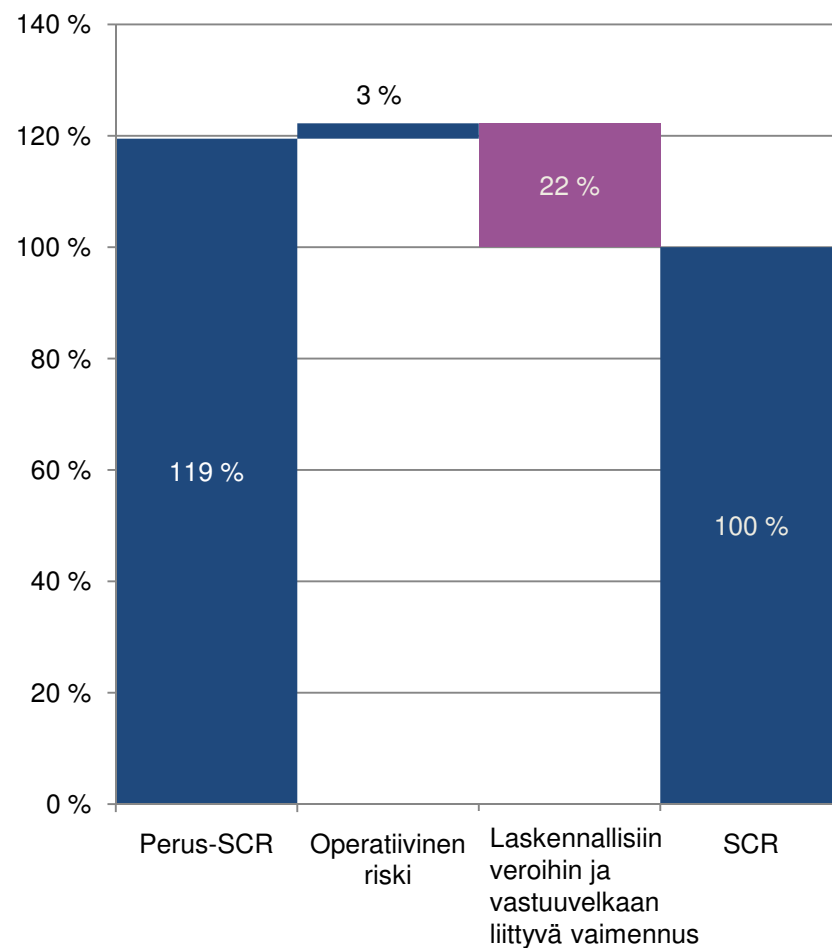
BSCR structure [FI]

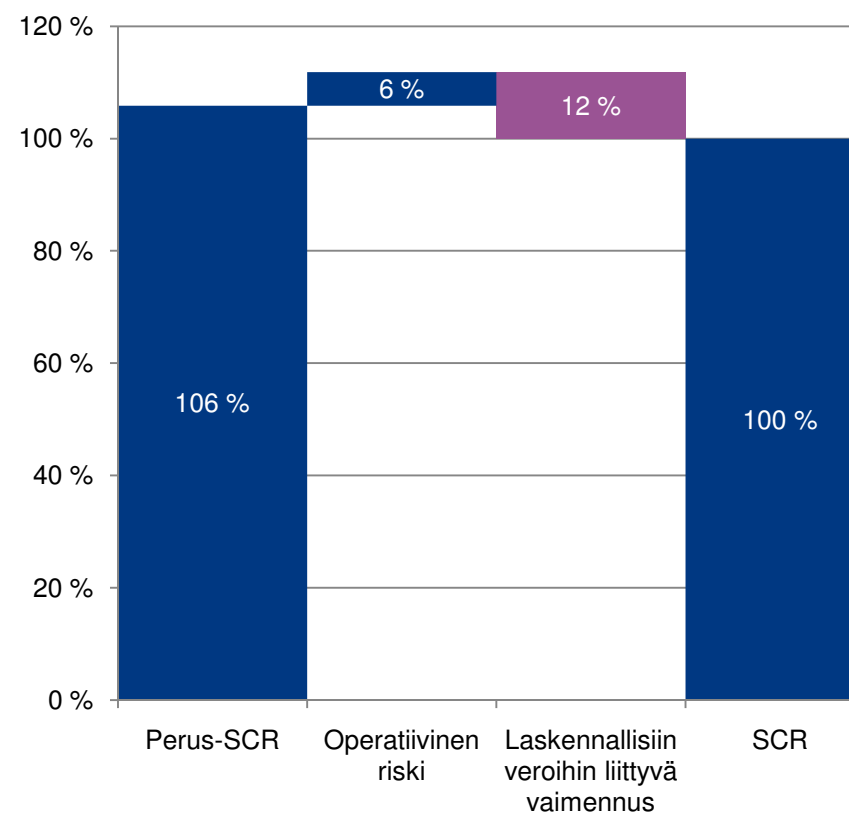
SCR:n muodostuminen Suomessa

SCR:n muodostuminen henkivakuutusyhtiöissä

SCR:n muodostuminen vahinkovakuutusyrityksissä

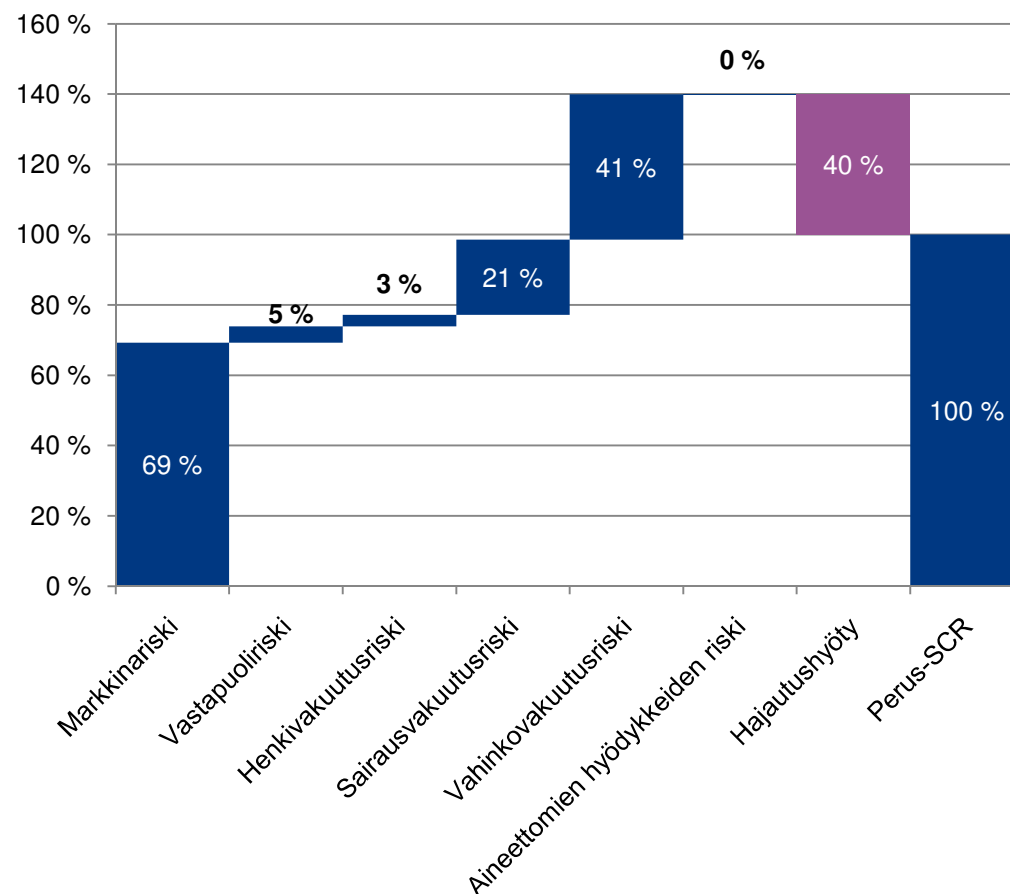

Perus-SCR:n muodostuminen vahinkoyrityksillä

- Markkinariski muodosti suurimman yksittäisen riskimoduulin
- Vakuutusriskit yhdessä olivat lähes samaa suuruusluokkaa
- Aineettomiin hyödykkeisiin liittyvä riski oli hyvin pieni
- Vastapuoliriskin laskentaa pidettiin tarpeettoman työläänä verrattuna sen merkitykseen koko SCR:n kannalta (tosin merkitys vaihteli paljon yrityksittäin)
- Hajautushyöty oli merkittävä

Perus-SCR:n muodostuminen vahinkovakuutusyrityksissä

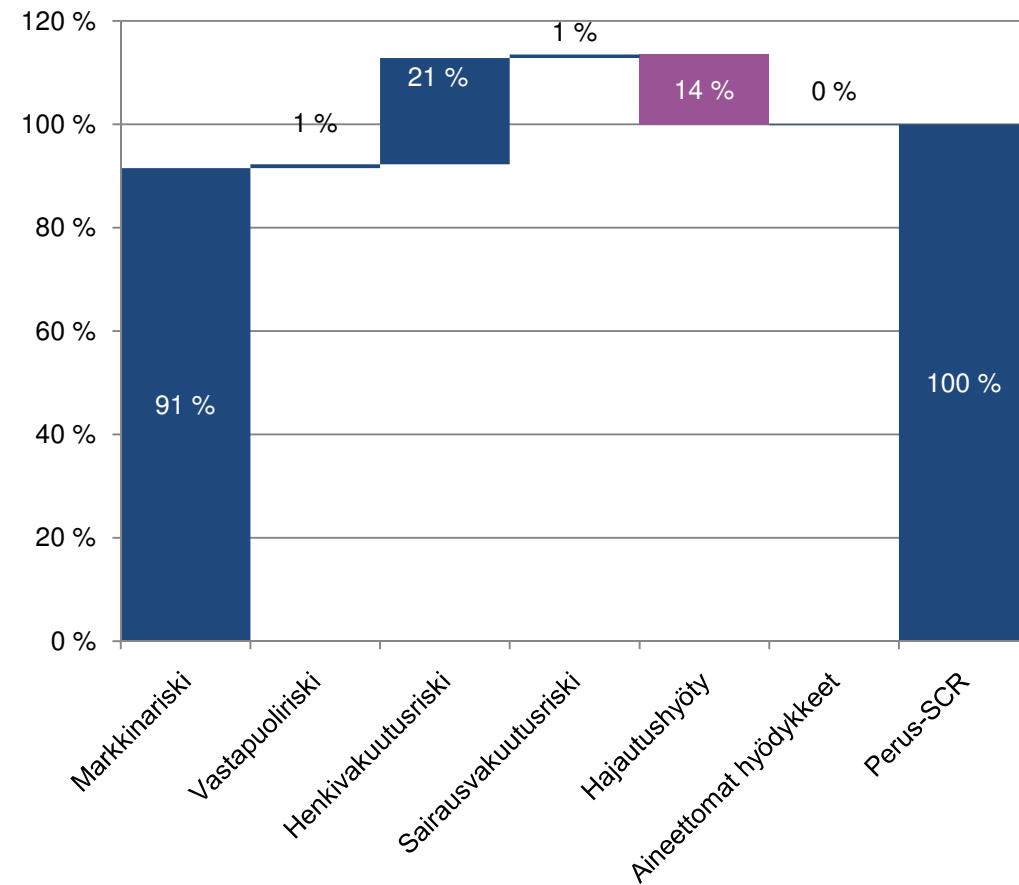

Perus-SCR:n muodostuminen henkiyhtiöissä

- Markkinariskillä dominoiva rooli
- Myös henkivakuutusriski merkittävä
- Ekvivalenttiskenaariota kritisoitiin huonosti määritellyksi
 - Vain yksi yhtiö teki laskelman
 - Modulaarista lähestymistapaa pidettiin parempana
- Vastapuoliriskin laskentaa pidettiin tarpeettoman työläänä
- Läpivalaisutekniikan ("look-through") käyttöä pidettiin ongelmallisena

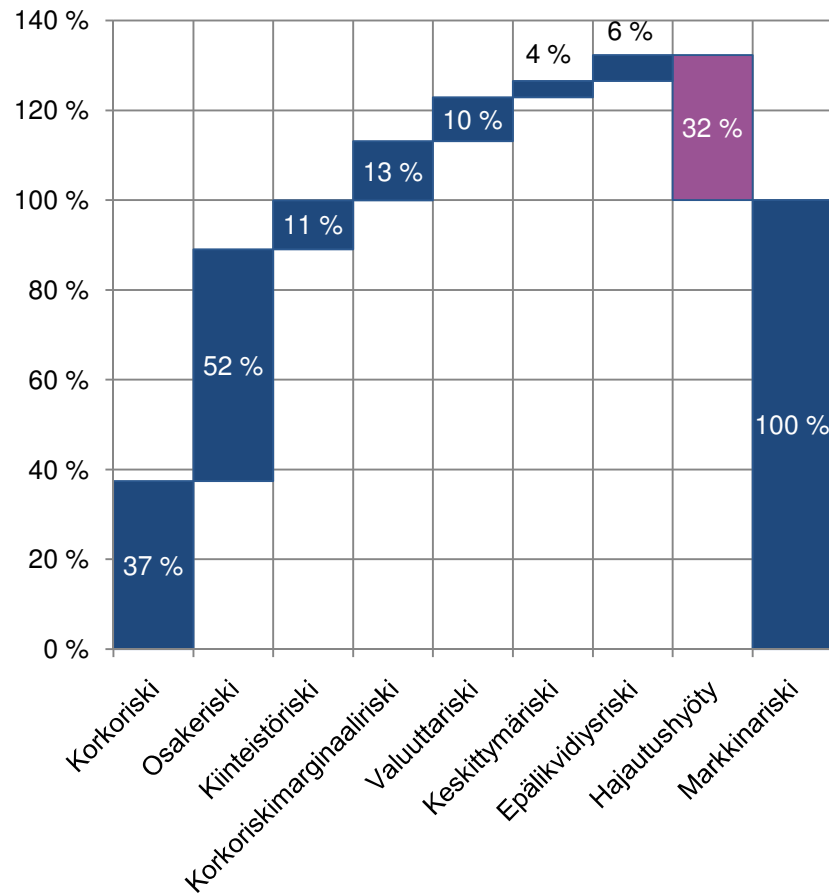
Perus-SCR:n muodostuminen henkivakuutusyhtiöissä

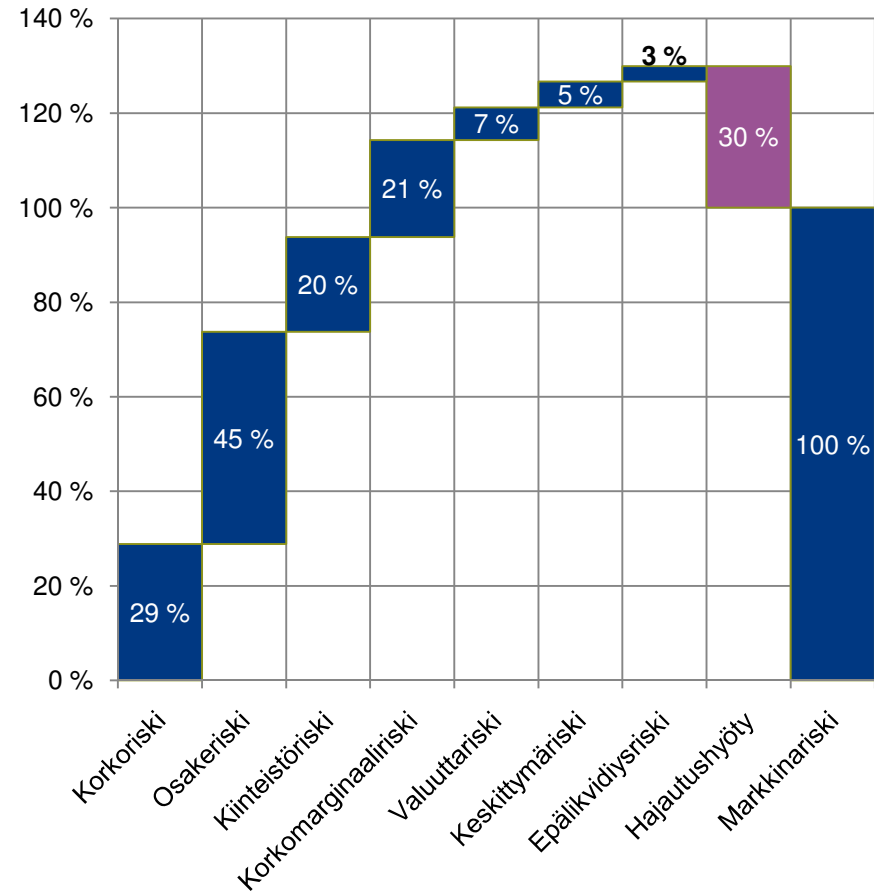
Markkinariskin muodostuminen

Markkinariskin muodostuminen henkivakuutusyhtiöissä

Markkinariskin muodostuminen vahinkovakuutusyhtiöissä

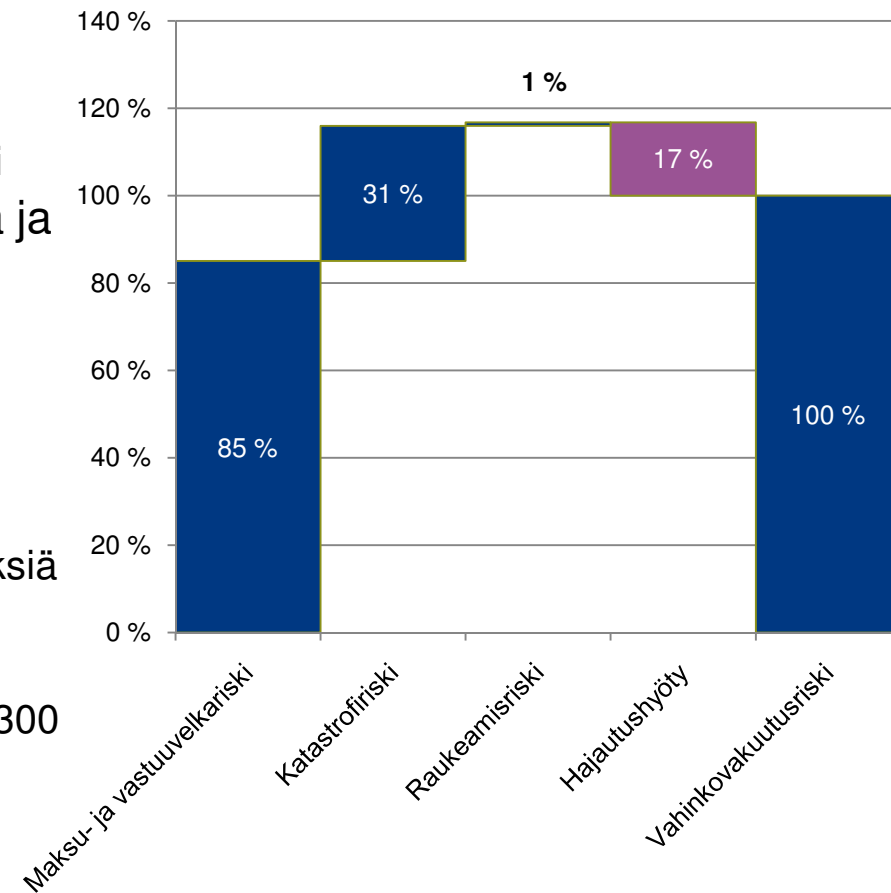

Vahinkovakuutusriski vahinkovakuutusyrityksissä

- Vakuutusmaksu- ja vastuovelkariski
 - Vain yksi yritys käytti yrityskohtaisia parametreja
 - Vain yksi yritys laski ei-suhteellisen jälleenvakuutuksen mukautusterman NP
 - Yksikään yritys ei hyödyntänyt maantieteellistä hajautusta
 - Aluejakoa esitettiin tihennettäväksi
- Raukeamisriskiä pidettiin epäoleellisena ja työläänä laskea
 - Vain harva yritys laski erän
- Katastrofiriski
 - Riski oli merkittävä
 - Muodostui pelkästään ihmisen aiheuttamista katastrofeista
 - ei luonnonkatastrofeja
 - Laskelmaa pidettiin työläänä ja määrityksiä epäselvinä
 - Kaikkia laskelman edellyttämiä tietoja ei helposti saatavilla
 - esim. palovakuutetut riskit 150 tai 300 metrin säteellä

Vahinkovakuutusriskin muodostuminen

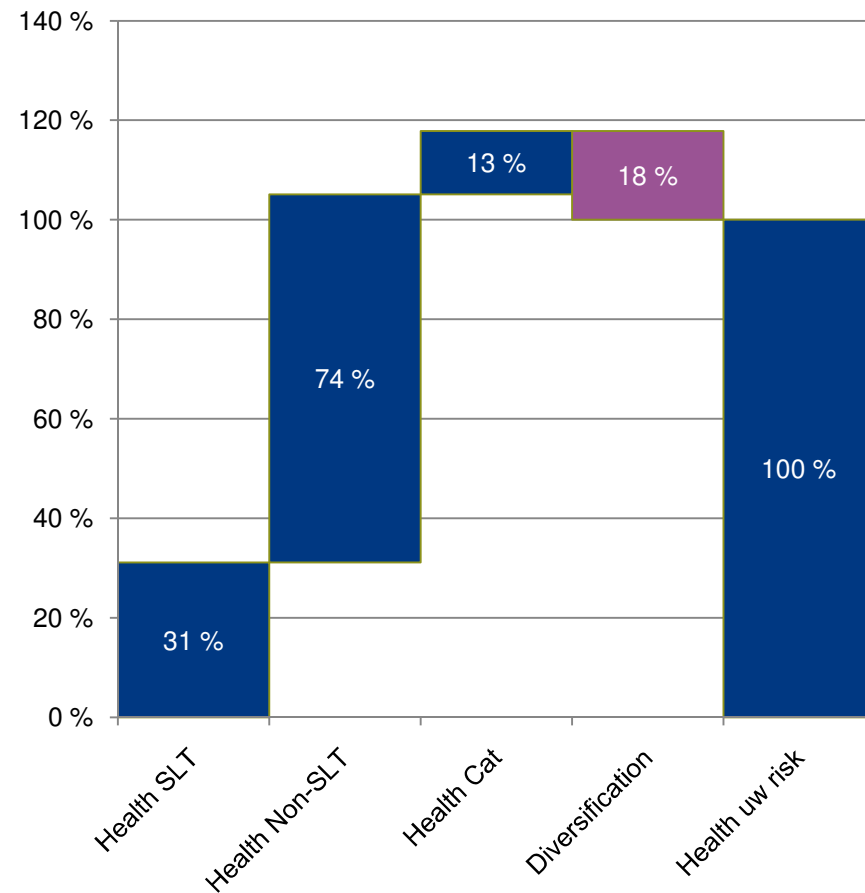

Sairausvakuutusriski vahinkovakuutusyrityksissä

- Jako "henkivakuutus-tyyppisiin" (SLT) ja "vahinkovakuutustyyppisiin" (Non-SLT) vastuisiin ei aina selkeää
- Non-SLT oli suurin riski
 - Raukeamisriskiä pidettiin tässäkin epäolennaisena
- SLT:n alariskit
 - Pitkäikäisyysriski
 - Eläkkeiden muutosriski
 - Kustannusriski
- Katastrofiriski muodostui
 - Areena-, keskittymä- ja pandemiaskenaarioista
 - Laskelmiin vaadittavaa dataa ei aina saatavilla (esim. vakuutetut työntekijät 300 metrin säteellä)

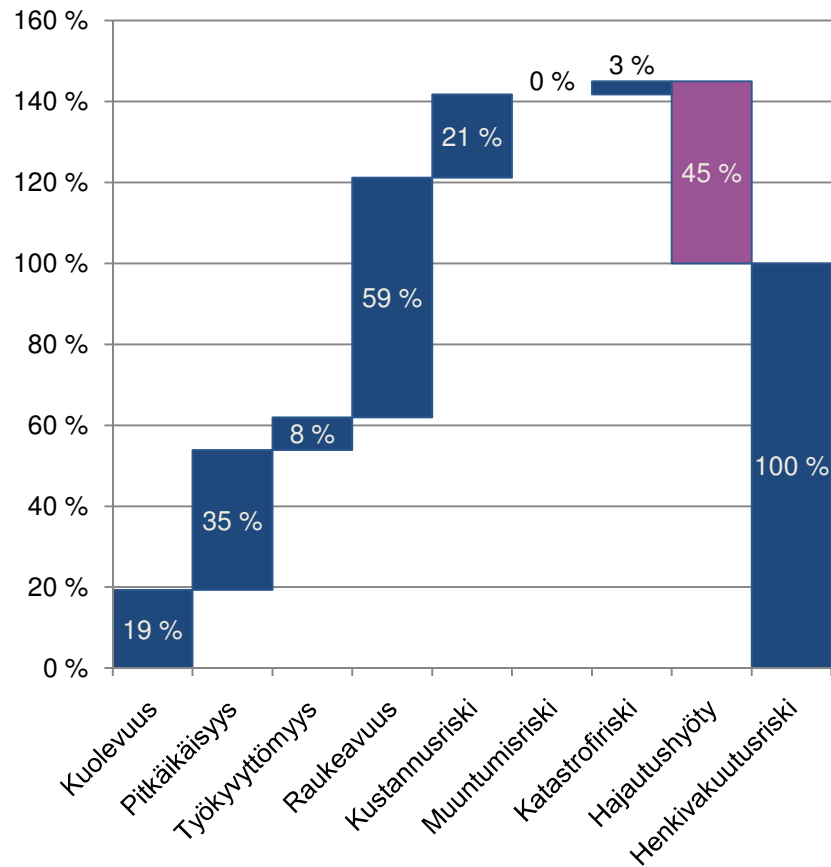
Sairausvakuutusriski vahinkovakuutusyrityksissä

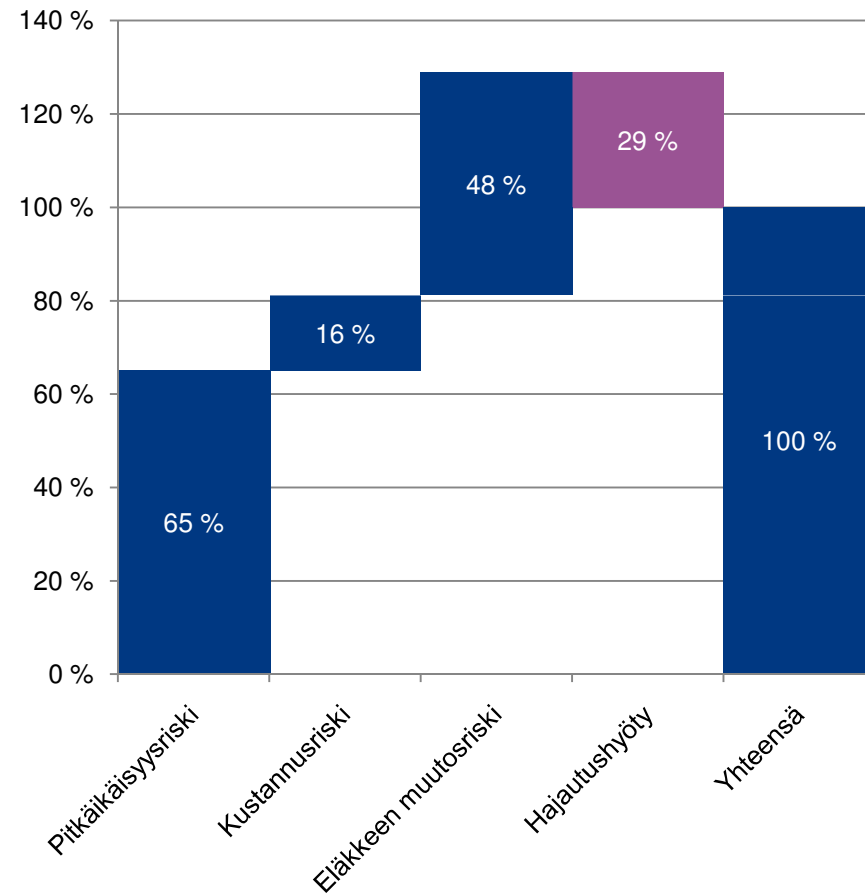
Henkivakuutusriski

Henkivakuutusriski henkivakuutusyhtiöissä

Henkivakuutusriski vahinkovakuutusyrityksissä

■ Henkivakuutusyhtiöissä

- Yhtiöiden valmiudet laskelman tekemiseen erilaiset
- Raukeavuus merkittävin riski
 - Massaraukeavuutta yritysten ottamissa vakuutuksissa pidettiin liian korkeana
- Ehdotettiin yhtiökohtaisten parametrien käyttöä kuolevuusriskissä
- Kritiikkiä katastrofiriskin laskennasta ja suuruudesta
- Hajautushyödyt henkivakuutusriskissä huomattavat

■ Vahinkovakuutusyrityksissä

- (Sairausvakuutuksen eläkevastuisiin liittyvät riskit Health STL –alaosiossa
 - Esim. lakisääteinen tapaturma)
- Muun kuin sairausvakuutuksen eläkevastuisiin liittyvät riskit henkivakuutusriskiosiossa
 - Esim. liikennevakuutus
- *Kritiikkiä siitä, että eläkevastuita käsitellään eri tavoin eri osioissa*
- Pitkäikäisyys suurin riski
- Myös muutosriski merkittävä
 - Pidettiin ylimitoitettuna
 - Yksikään yritys ei laskenut yrityskohtaisia parametreja

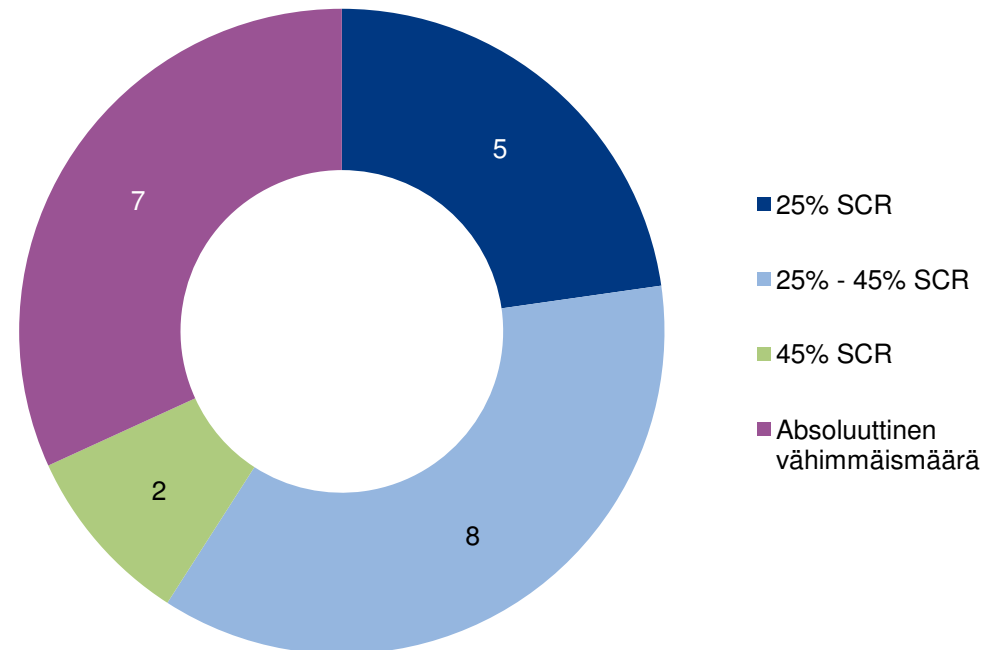
Vähimmäispääomavaatimus MCR

Vähimmäispääomavaatimus MCR

- MCR
 - Lasketaan ”lineaarisella” kaavalla, mutta
 - Vähintään 25% SCR:sta
 - Enintään 45% SCR:sta ja
 - Kuitenkin vähintään 2,2 M€ tai 3,2 M€
- 7 yrityksellä MCR määräytyi euromääräisen vähimmäismäärän perusteella
- Suurimmalla osalla SCR:n perusteella laskettujen rajojen sisäpuolella (eli määräytyi lineaarisen laskukaavan perusteella)

MCR:n muodostuminen vahinkovakuutusyrityksissä

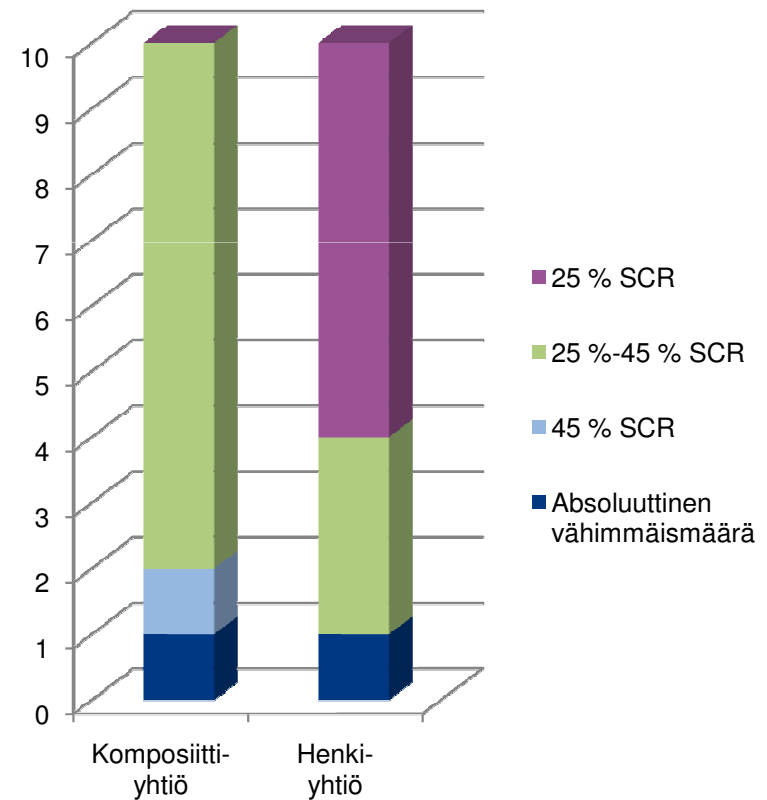

Vähimmäispääomavaatimus MCR

- MCR
 - Lasketaan ”linearisella” kaavalla, mutta
 - Vähintään 25 % SCR:sta
 - Enintään 45 % SCR:sta,
 - Kuitenkin vähintään 3,2 M€ tai 5,4 M€ (komposiitti)
- Yhtiöt komposiittiyhtiöitä
 - Yhdellä yhtiöllä MCR määräytyi euromääräisen vähimmäismäärän perusteella
 - Yhdellä yhtiöllä MCR oli 45 % SCR:stä
- Tilanne muuttuisi, jos yhtiöitä käsiteltäisiin henkivakuutusyhtiöinä (jolloin sairausvakuutus ei kasvattaisi MCR:ää)

MCR:n muodostuminen henkivakuutusyrityksissä

Mitä QIS5:n jälkeen?

- Yhtiöiden toimintatavat muuttuvat
- Organisaatorakenteet
 - Riskienhallinnan korostuminen
 - Yhteistyö aktuaaritoiminto/sijoitustoiminto/riskienhallintatoiminto
- Prosessit
 - Sijoitusstrategioiden muuttuminen
 - Tuotestrategioiden muuttuminen
 - Asiakashyvitysstrategioiden muuttuminen
- Henkilöresurssien rajallisuus ja osaaminen
 - Tarve osaavasta henkilökunnasta korostuu
 - Pienet yhtiöt ehkä aliarvioivat tarvittavat resurssit

SII-määrittysten jatkokehitystä

- Helpotuksia suunnitteilla mm.
 - Vastapuoliriskiin
 - Vahinko- ja sairausvakuutuksen katastrofiriskiin
 - Vahinko- ja sairausvakuutuksen raukeamisriskiin
 - Strukturoitujen tuotteiden käsittelyyn korkomarginaaliriskissä
 - Sairausvakuutuksen SLT-osion alariskeihin
 - Henkivakuutuksen vastuuvelan vakuutuslajijakoon
- Selvennystä tarvitaan mm.
 - Laskennallisten verojen käsittelyyn
 - Kysely yhtiöille siitä, miten laskettu QIS5:ssä
 - Ryhmiä koskeviin tulkintoihin
 - Komissio perusti ns. "mutatis mutandis"-työryhmän pohtimaan asiaa
 - Sidosyriytysten käsittelyyn
 - EIOPA teki kyselyn sidosyriytksistä QIS5:ssä
- Kalibrointia tulee tarkistaa mm.
 - Vahinko- ja sairausvakuutusriskissä
 - QIS5:n yhteydessä tehdyn datakeräyksen perusteella
 - Tietoja 26 maasta ja 16 vakuutuslajista
 - Kalibrointiyhteistyötä vakuutusalan kanssa
 - Katastrofiriskissä
 - MCR:ssä
 - Myös komposiittien euromääräinen vähimmäismäärä

Isoja kysymyksiä ratkaistavaksi, mm.

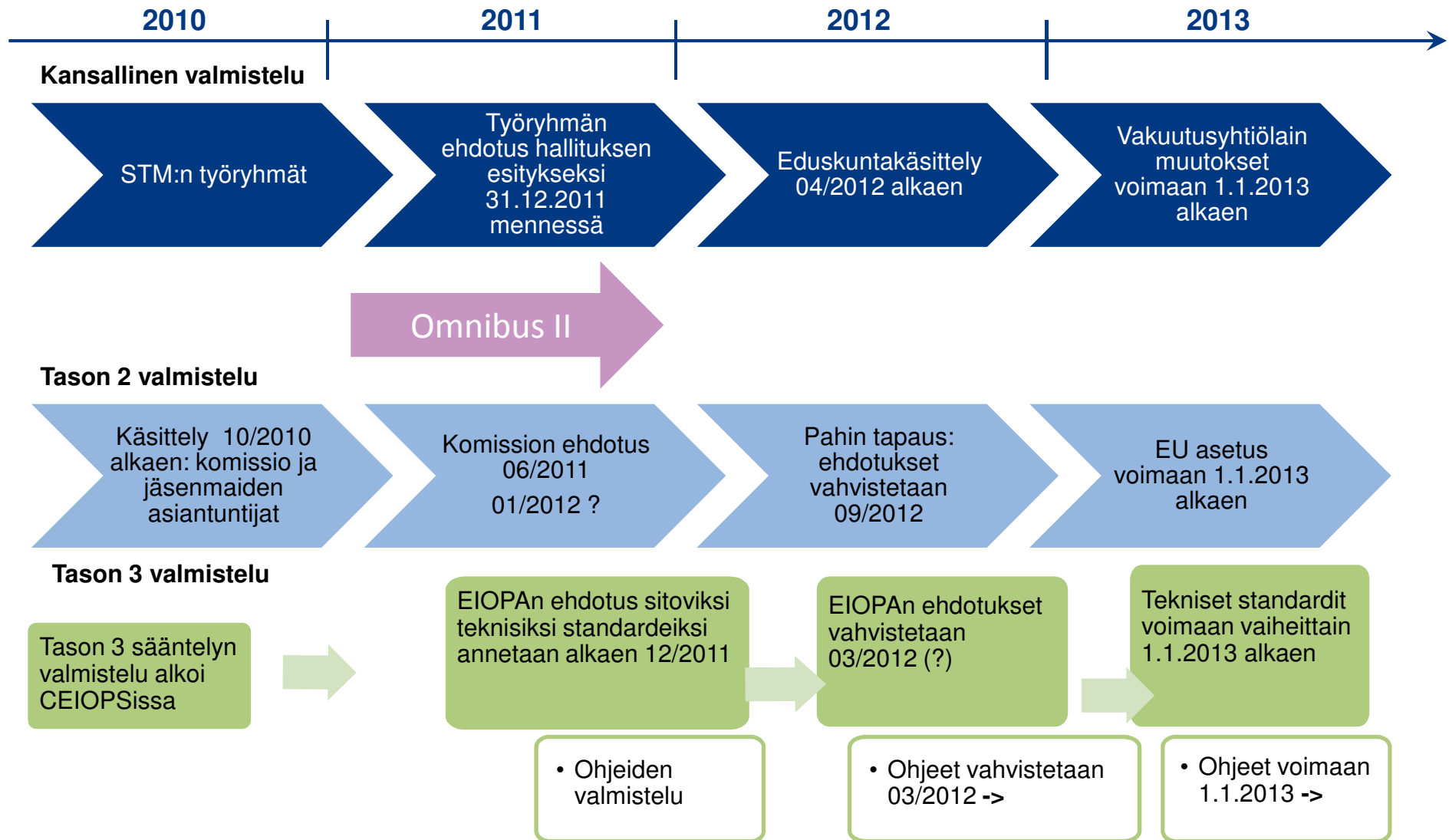
- Pitkät vastuut SII:ssa
 - Komissio perusti ns. ”long-term guarantees” –työryhmä pohtimaan pitkiin vastuisiin liittyviä erityisongelmia
- Sopimuksen rajat
 - Olennainen merkitys vastuuvelan määrään ja sitä kautta yhtiön vakavaraisuusasemaan
 - Tulevat voitot riippuvat sopimuksen rajojen määrittelystä
- Korkokäyrän määrittäminen
 - Jatkossa EIOPAn vastuulla
 - Erityisesti ekstrapolointi ongelmallinen
- Epälikvidisyyspreemio
 - Käytössä vain poikkeuksellisissa markkinaolosuhteissa (period of stressed liquidity)
 - Jatkossa EIOPAn vastuulla
- Katastrofiriski
 - Perustetaan laajapohjainen työryhmä laskennan jatkokehittämiseksi

Entä QIS6?

- QIS5-datan avulla tehdään lisälaskelmia määrittämiin ehdotettavien muutosten testaamiseksi
 - Esimerkiksi vahinkovakuutuksen uuden kalibroinnin testaaminen
 - Laskelmat perustuvat ns. dummy-yhtiöiden käyttöön
 - Dummy-yhtiöitä koskien joudutaan kuitenkin tekemään runsaasti oletuksia johtuen QIS5-datan suppeudesta (esim. kassavirta oletukset)
- Jos ehdotettujen muutosten vaikutuksia ei pystytä muuten arvioimaan, niin johonkin osa-alueeseen keskittyvä vaikuttavuustutkimus saattaa olla mahdollinen
- Täysimittaista QIS6:ta ei kuitenkaan ole odotettavissa

Solvenssi II -aikataulu on tiukka

Tärkeimmät teknisten standardien ehdotukset annettaisiin viimeistään toukokuussa 2012

- Jatkoaikataulu riippuu siitä milloin virallinen konsultointi voi alkaa
 1. Konsultointi mahdollinen 06/11
 - PII + PIII asiat alkuperäisessä aikataulussa 12/2011 mennessä
 - Loput kahdessa vaiheessa kevään 2012 aikana
 2. Konsultointi 01/2012 jälkeen
 - Tavoitteena vuoden 2012 ensimmäinen puolisko
- Molemmassa vaihtoehdossa alhaisemman prioriteetin standardit annettaisiin myöhemmin
- Molemmissa vaihtoehdoissa tason 3 ohjeet annettaisiin tärkeistä osa-alueista viimeistään 05/2012

Siirtymäsäännöksillä pyritään estämään markkinahäiriöitä

- Omnibus II antaa komissiolle periaatteessa laajat valtuudet siirtymäsäännösten antamiseen
 - Lähes kaikilla osa-alueilla: raportointijärjestelmät, lisöpääoma-vaatimuksen määrääminen, hallintojärjestelmä, arvostussäännöt, vastuvelan laskeminen, omat varat
 - Siirtymäajat enintään 3–5–10 vuotta
- Todennäköisesti siirtymäaikoja tulee vain muutamille osa-alueille ja ajat tulevat olemaan alle maksimiaiikojen

Jatka valmistautumista tähtäimessä 1.1.2013!

KIITOS

